

~ נקודות משיחות קודש ~ (מאמר ש"פ וירא, כ"ף מרחשון התשל"ז)

והנה שני ענינים אלו דוֹשְׁמְרוּ דָרָךְ הוּי' (המושכה מלמעלה למטה) לעשות צדקה ומשפט (עבודה מלמטה למעלה) ישנם בכל אחד ואחד מישראל, במשך כל הדורות. דנוסף על זה שכל עניני התורה הם נצחיים, ובפרט הענינים דמעשה אבות סימן ונתינת כח לבנים, הרי בנוגע לענין זה אומר בפרוש אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו, עד סוף כל הדורות. וצווי זה (שאברהם מצוה את בניו גו') הוא נתינת כח מיוחד (נוסף על ה'נתינת כח' שמצד מעשה אבות) לכל אחד מישראל על שתי עבודות הנ"ל.

(כ) וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקֵת סָדָם וְעַמָּהּ כִּי־רָבָה וְהִטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד:
 כ וַיֹּאמֶר יְיָ קְבַלְתָּ דַסְדוּם וְעַמּוּדָה אֲרִי סְגִיאת וְחֻבְתָּהוֹן אֲרִי תְקִיפַת לְחָדָא:

כ"ט ~ וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָהָם, שַׁעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר אָמַר, שְׁלֵא יִכְסֶה מִמֶּנּוּ. כִּי־רָבָה • כֹּל רָבָה' שְׁבַמְקָרָא, הַטַּעַם לַמִּטָּה בַּבֵּי"ת, לְפִי שֶׁהֵן מִתְרַגְּמִין: גְּדוּלָה, או גְּדוּלָה וְהוֹלָכָתָה. אֲבָל זֶה טַעְמוֹ לַמַּעֲלָה בְּרִי"ש, לְפִי שֶׁמִּתְרַגְּם: גְּדוּלָה כְּבֹר, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשֵׁתִי: (לעיל טו) "וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה", (רות ב) "הִנֵּה שָׂבָה יְבַמְתָּךְ".

(כא) אַרְדֵּה־נָּא וְאַרְאֵה הַבְּצַעֲקָתָהּ הַבְּאֵה אֵלַי עֲשׂוּ!
 כא אַתְּגְלִי כַעַן וְאֲדִין הַכִּי קְבַלְתָּהוֹן דְּעַלְת לְקַדְמֵי עֲבָדֵי אַעְבַּד עִמָּהוֹן גְּמִירָא (אם לא תִּיבִיז) וְאִם תִּיבִיז לא אֲתַפְרֵע:

כ"ט ~ אַרְדֵּה־נָּא • לַמֵּד לַדְּיָנִים שְׁלֵא יִפְסְקוּ דִּינֵי נְפֻשׁוֹת אֵלָא בְּרֵאִיָּה, הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁפִּרְשֵׁתִי בְּפִרְשַׁת הַפְּלָגָה. דְּבַר אַחֵר: "אַרְדֵּה־נָּא לְסוּף מַעֲשֵׂיהֶם". הַבְּצַעֲקָתָהּ • שֶׁל מְדִינָה. הַבְּאֵה אֵלַי עֲשׂוּ • וְכֵן עוֹמְדִים בְּמִרְדָּם, כֹּלָה אֲנִי עוֹשֶׂה בָּהֶם. וְאִם לֹא יַעֲמִדוּ בְּמִרְדָּם, אֲדַעַה מָה אַעֲשֶׂה לְהַפְרֵע מִהֶן בְּיַסּוּרֵין, וְלֹא אֲכַלֶּה אוֹתָן. וְכִיּוֹצֵא בּוֹ מְצִינוּ בְּמָקוֹם אַחֵר: (שמות לג) "וַעֲתָה הוֹרֵד עִדְיָךְ מֵעֲלֶיךָ וְאֲדַעַה מָה אַעֲשֶׂה־לְךָ". וְלִפְיָךְ יֵשׁ הַפְּסָק וְקִדְת פֶּסֶק, בֵּין "עֲשׂוּ" לְ"כֹלָה", כְּדִי לְהַפְרִיד תְּבָה מִחֻבְרָתָהּ. וְרַבּוּתֵינוּ דְרָשׁוּ "הַבְּצַעֲקָתָהּ", צַעֲקַת רִיבָה אַחַת שֶׁהִרְגוּהָ מִיָּתָה מִשְׁנֵה עַל שְׁנֵתָנָה מְזוֹן לְעֵנִי, כְּמַפְרֵשׁ ב'חֲלֹק'.

(כב) וַיִּפְּנוּ מִשֵּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּלְכּוּ סָדָמָה וְאַבְרָהָם עוֹדְנֵנו עִמָּד לִפְנֵי יְהוָה:
 כב וַאֲתַפְנִיאוּ מִתַּמָּן גְּבַרְיָא וְאֲזַלוּ לְסָדוּם וְאַבְרָהָם עַד כַּעַן מִשְׁמַשׁ בְּצַלוֹ קָדָם יְיָ:

כ"ט ~ וַיִּפְּנוּ מִשֵּׁם • מִמָּקוֹם שֶׁאַבְרָהָם לָוִם שָׁם. וְאַבְרָהָם עוֹדְנֵנו עִמָּד לִפְנֵי ה' • וְהֵלֵא לֹא הִלֵּךְ לְעַמֵּד לִפְנֵינוּ, אֵלָא הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בָּא אֲצִלוֹ וְאָמַר לוֹ: "זַעֲקֵת סָדָם וְעַמָּהּ כִּי רָבָה", וְהִיָּה לוֹ לְכַתֵּב: 'וַה' עוֹדְנֵנו עִמָּד עַל אַבְרָהָם', אֵלָא תְקוּן סוּפְרִים הוּא זֶה (ב"ר) (אשר הפכוהו ז"ל לכתוב כן) •

(כג) וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם־רָשָׁע:
 כג וְקָרַב אַבְרָהָם וְאָמַר הַכְּרִיזוּ תְשִׁיבֵי זַפְּאָה עִם חֵיבָא:

כ"ט ~ וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם • מְצִינוּ הַגִּשָּׁה לְמַלְחָמָה: (ש"ב ז) "וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְגו'", הַגִּשָּׁה לְפִיּוֹס: "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוֹדָה", וְהַגִּשָּׁה לְתַפְלָה: (מ"א יח) "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו הַנְּבִיא", וְלְכָל אֵלוֹ נִכְנַס (ס"א: נגש) אַבְרָהָם: לְדַבֵּר קְשׁוֹת, וְלְפִיּוֹס וְלְתַפְלָה. הָאֵף תִּסְפָּה • הַגַּם תִּסְפָּה, וְלִתְרַגּוּם שֶׁל אוֹנְקְלוֹס שֶׁתְּרַגְּמוּ לְשׁוֹן רִגְזוֹ, כִּן פְּרוּשׁוֹ: הָאֵף יִשְׁאַף שֶׁתִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע.

~ נקודות משיחות קודש ~ (על"פ לקוטרשיחות חלק י, עמוד 55 ואילך – מתוך 'לקראת שבת')

הַצֵּלַת נְפֻשׁוֹת אֵף שְׂזָה נִגְדַּ טְבַעו

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה

נִכְנַס אַבְרָהָם לְדַבֵּר קְשׁוֹת (יח, כג. ובפירוש רש"י)

דוֹעַ שְׁמַדְתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ הִיָּתָה – "אַבְרָהָם אוֹהֵבִי" (ישעיה מא, ח), וְבִטְבַּעוּ הִיָּה בְּעַל חֶסֶד, וְאִם כֵּן תִּמְוִיה, אֵיךְ יִתְכַּן שִׁדְבַר אַבְרָהָם קְשׁוֹת, וּבִפְרָט לְהַקְבֵּ"ה?